

Printversies Wegwijzers bij een voornemen tot afstand bij een onbedoelde zwangerschap

In deze pdf vind je de volgende producten voor gebruik in de praktijk

- Gesprekskaart, afsprakenkaart en bijbehorende werkwijze p. 2-4
- Wegwijzer in keuzemogelijkheden. Centrale vraagstukken bij adoptie en pleegzorg p. 5-7

Tips voor printen

Denk hierbij aan hoe je de producten in gesprek wilt inzetten.

- Bijvoorbeeld 3 pagina's met een nietje of ring linksboven, losse pagina's of dubbelzijdig geprint.
- De afsprakenkaart is goed om op A3 formaat te printen.
- De gesprekskaart en werkwijze zouden gelamineerd kunnen worden voor veelvuldig gebruik.

Werkwijze

Gesprekskaart

De gesprekskaart bevat vijf inhoudelijke vragen: vragen die richting geven aan het gesprek over afstand in verbondenheid.

1. Bepaal je eigen perspectief

Hoe beantwoord jij zelf deze vragen? Het heeft de voorkeur om de vragen eerst individueel te beantwoorden en de antwoorden te noteren. Hierdoor is er ruimte voor ieders perspectief zonder dat deze door anderen wordt beïnvloed.

2. Delen van perspectieven

Deel de antwoorden op de vragen. Wees nieuwsgierig naar elkaars perspectief. Waardeer de inbreng van de ander en vraag door om de ander beter te begrijpen. Het is belangrijk om niet alleen het perspectief van de aanwezigen te betrekken, maar juist ook van degene die niet aan het gesprek deelnemen.

3. Gezamenlijk bepalen wat je met elkaar wil bereiken

Op welke punten verschillen de antwoorden, op welke punten komen ze overeen? Hoe kun je perspectieven met elkaar verbinden? Wat willen jullie bereiken? Neem dit als uitgangspunt bij het invullen van de afsprakenkaart.

Afsprakenkaart

Wat heeft iedereen nodig en wat heeft iedereen te doen om samen geformuleerde doelen te bereiken?

1. Bepaal acties en verantwoordelijkheden

Wat willen we met elkaar bereiken?

Welke concrete acties en verantwoordelijkheden vraagt dit?

2. Toewijzen van verantwoordelijkheden en acties

Noteer voor iedere betrokkene welke verantwoordelijkheden en acties er afgesproken zijn.

3. Wat heeft iedereen nodig?

Bespreek en noteer wat iedereen nodig heeft om verantwoordelijkheden en acties te realiseren.

4. Houdbaarheidsdatum

Bepaal met elkaar de houdbaarheidsdatum van de gemaakte afspraken.

5. Wie heeft de regie?

Bepaal wie tot de houdbaarheidsdatum de regie heeft over het samenwerkingsproces.

Meer weten over hulp en mogelijkheden bij een onbedoelde zwangerschap? Zie [infopuntonbedoeldzwanger.nl](https://www.infopuntonbedoeldzwanger.nl)

Meer weten over het onderzoek *Afstand in Verbondenheid*, waarin pleegzorg als alternatief voor adoptie is onderzocht? Zie www.han.nl/projecten/2021/afstand-in-verbondenheid/

Gesprekskaart

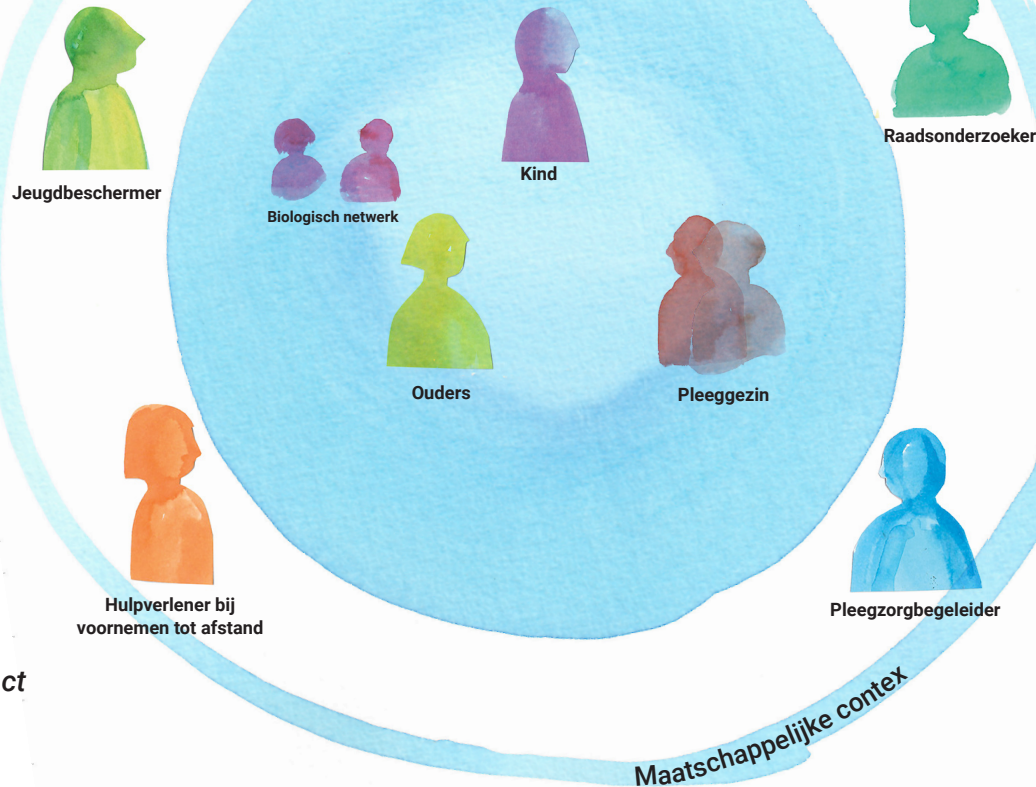
Wat is er nodig dat het kind opgroeit op een plek waar het zich optimaal kan ontwikkelen?

*Welke overwegingen stonden centraal bij de keuze?
Wat betekent dit voor het vervolg?
Zie ook Wegwijzer keuzemogelijkheden.*

Hoe kan blijvend contact tussen kind, ouders en het biologische netwerk ingevuld worden, met aandacht voor ieders wensen en mogelijkheden?

Welke begeleiding is er nodig, voor alle partijen, om de opbrengsten van het contact van meerwaarde te laten zijn?

Welke aanvullende hulpverlening is er nodig en voor wie?

Afsprakenkaart

Dit is wat we samen willen bereiken.....

Bij wie ligt de regie?

Houdbaar tot: _ _ - _ - _

Hulpverlener
bij voornemen
tot afstand

Pleegzorgbegeleider

Jeugdbeschermer

Raadsonderzoeker

Pleeggezin

Ouders

Biologisch netwerk

Kind

Verantwoordelijkheden

Acties

Wat heb ik nodig?

WEGWIJZER IN KEUZEMOGELIJKHEDEN

Centrale vraagstukken bij adoptie en pleegzorg

ADOPTIE

PLEEGZORG

ZELFZORGEN

Zwangerschap moet geheim blijven, daarom gekozen voor adoptie. Wel behoefte aan blijvend contact. Adoptiegezin gevonden dat open stond voor regelmatig contact. Kind en moeder zien elkaar één keer per maand.

Moeder wilde graag blijvend contact met kind. Ze vond pleegzorg geen goede optie vanwege beeld dat kind binnen pleegzorg steeds van gezin naar gezin gaat. Kind is geadopteerd. Met zowel de moeder als vader is er twee keer per jaar een ontmoeting.

Moeder vond adoptie een stap te ver. Het kind is na afloop van de bedenktijd in een perspectief biedend pleeggezin geplaatst. Pleegouders hebben na een jaar, in overleg met moeder, de voogdij gekregen. In het begin was er veel contact met moeder. Inmiddels al langere tijd niet. Pleegouders blijven berichten sturen in de verwachting dat contact met moeder in de toekomst misschien wel mogelijk is.

Zwangerschap moet geheim blijven. Moeder overwoog daarom adoptie. Tijdens de drie maanden bedenktijd, bezocht moeder kind regelmatig bij het crisispleeggezin. Door positieve ervaring met dit gezin, heeft moeder gevraagd of kind in dit gezin kon blijven. Na overleg met alle betrokken is dit gerealiseerd. Moeder komt twee keer per jaar op bezoek.

Erbij horen

Voor de ontwikkeling van een eigen identiteit is het belangrijk dat kinderen weten wat hun verhaal is. Afstammingsinformatie is belangrijk. Maar ook vragen als: *bij wie hoor ik, wat is mijn thuis?* Voor kinderen die niet opgroeien in hun geboort gezin is het antwoord op deze vragen niet vanzelfsprekend. Factoren die van invloed zijn: bestaansonzekerheid (mag ik voor altijd blijven), verschillen tussen kind en opvoeders in kleur, cultuur en karakter, loyaliteit richting opvoeders én biologische ouders, negatieve reacties van anderen op adoptie of pleegzorg mede door beeldvorming in de media.

Weten waar je vandaan komt

Ieder kind heeft recht op informatie over zijn afstamming: informatie over biologische ouders, het geboorteverhaal, de beslissing om afstand te doen. Dit recht is opgenomen in het Internationaal Kinderrechtenverdrag. Recht op afstammingsinformatie kan botsen met de wens van ouders om de zwangerschap geheim te houden, vaak uit angst voor de eigen veiligheid en die van het kind.

Blijvend contact

De keuze om afstand te doen betekent dat het kind opgroeit in een ander gezin. Dit betekent echter niet dat er geen contact meer mogelijk is. Juist het inzicht dat het voor de ontwikkeling van kinderen belangrijk is om te weten waar ze vandaan komen, maakt dat er meer aandacht is voor blijvend contact met biologische ouders en familie. Adoptiekinderen hebben het recht om te weten wie hun biologische ouders zijn. Pleegkinderen hebben ook recht op contact met hun biologische ouders en familie.

Adoptie

Contact betekent niet altijd een ontmoeting. Het kan ook een brief, een email of telefoongesprek zijn.

Bij adoptie is het minder vanzelfsprekend maar wel mogelijk dat kind en biologische ouders elkaar ontmoeten.

Bij adoptie hebben biologische ouders geen recht op contact. Bij de screening voor binnenlandse adoptie is open staan voor biologische ouders wel een vereiste. Als ouders regelmatig contact willen, wordt er gekozen voor een adoptiegezin dat hiervoor open staat. Een bezoekenregeling kan eventueel in de adoptiebeschikking worden opgenomen, maar deze regeling is juridisch niet bindend.

Adoptieouders zijn de juridische ouders, zij krijgen het ouderlijke gezag. Het kind krijgt de achternaam van adoptieouders.

Adoptie biedt de mogelijkheid tot geheimhouding doordat de juridische band verbroken wordt. Informatie over biologische ouders wordt in een geheim dossier bewaard, dat zonder toestemming van deze ouders niet kan worden ingezien.

Bij open adoptie kan de biologische ouder toestemming geven om informatie te delen, zoals identiteit, medische gegevens, sociaal-culturele achtergrond, informatie over zwangerschap, bevalling en keuze voor afstand.

Biologische ouders kunnen via Fiom informatie opvragen over het welzijn van het kind. Dit kan anoniem.

Vraagstuk

Blijvend contact

Weten waar je vandaan komt

Pleegzorg

Er wordt vaak voor pleegzorg gekozen als er behoefte is aan blijvend, regelmatig contact. Dit kan een afgesproken bezoekenregeling zijn van meerdere keren per jaar. Maar ook hier geldt dat contact niet altijd een ontmoeting betekent. De invulling van het contact kan in de loop van de tijd veranderen.

Pleeggezinnen hebben de opdracht om contact met biologische ouders mogelijk te maken. Dit is vastgelegd in het pleegcontract dat pleegouders tekenen.

Bij pleegzorg is sprake van blijvende professionele begeleiding, ook in het realiseren van contact: een pleegzorgbegeleider en vaak ook een voogd.

Identiteitsvragen ontstaan vaak in de pubertijd. Binnen pleegzorg zijn er meer mogelijkheden om (begeleid) opnieuw contact te zoeken met biologische ouders en/of familie.

Bij pleegzorg blijft de juridische band tussen ouder en kind bestaan en is de identiteit van de ouders bekend. Kinderen houden de achternaam van de biologische ouder.

Ouders en /of familie zijn in beeld, ook als ze geen directe rol hebben in het leven van kinderen. In de begeleiding van pleeggezinnen is de rol van biologisch netwerk een terugkerend onderwerp.

Pleegzorg biedt mogelijkheden voor geheimhouding, zoals een geheime plaatsing waarbij adres van pleegouders niet bekend is. Daarnaast verloopt contact over het kind via jeugdbescherming, omdat zij de voogdij hebben. Biologische ouders blijven wel geregistreerd staan als ouders.

Adoptie

Bij adoptie is het perspectief duidelijk. Het kind wordt in alle (juridische) opzichten deel van het adoptiegezin. Kind is erfgenaam.

Biologische ouders zijn juridisch gezien geen ouders meer. Als biologische ouders overlijden, erven kinderen alleen als dit is vastgelegd in het testament van biologische ouders.

Ondanks juridische zekerheid, vraagt het realiseren van stabiliteit en erbij horen ook van adoptie ouders blijvend aandacht.

Onderzoek laat zien dat kinderen die niet opgroeien in hun geboortegezin vaker jeugdhulp krijgen, dit geldt ook voor geadopteerde kinderen. Hulp is er wel, maar alleen op aanvraag door adoptieouders.

Vraagstuk

Erbij horen

Pleegzorg

Jeugdbescherming heeft de voogdij. Na een jaar kunnen pleegouders pleegoudervoogdij aanvragen. Zij kunnen dan zelf beslissing nemen over het kind en zijn verantwoordelijk voor de omgang met ouders. Er zijn wel voorwaarden verbonden aan pleegoudervoogdij, onder andere een stabiel contact met ouders.

Erbij horen wordt vaak verbonden aan het delen van dezelfde achternaam. Pleegkinderen kunnen de achternaam van pleegouders aannemen. Hier zijn verschillende voorwaarden aan verbonden, afhankelijk van de leeftijd van het kind. Erfrecht kan via de notaris worden geregeld.

Perspectief van plaatsing kan door kinderen en omgeving als voorwaardelijk worden ervaren. Bij pleegzorg is er sprake van een blijvende hulpverleningscontext waarbinnen verloop van de plaatsing wordt geëvalueerd.

Tegelijkertijd maakt deze blijvende hulpverleningscontext de afstand tot hulp kort wanneer dit nodig is.

Pleegplaatsingen van kinderen die als baby bij een pleeggezin komen zijn vaker stabiel, omdat risicofactoren voor overplaatsing zoals eerder jeugdtrauma, minder aanwezig zijn.